

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXIV No. 21
Disyembre 7, 2003
www.philippinerevolution.org

Editorial

Pabayaron sang mahal sang pumuluyo ang rehimeng Arroyo sa pagpamigos kag terorismo sini

Halin sa panahon sang diktaduryang Marcos, ang rehimeng Arroyo na ang may pinakamataas nga rekord sa paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sang pumuluyo. Pasingki nga passingki ang kalakasan sang reaksyunaryong estado batuk sa pumuluyo. Labi nga naglala ini umpisa 2001 sang bulag nga gintib-ong sang rehimeng Arroyo ang doktrina sang pangkalibutanon nga "gera kontra-terorismo" sang US para sa pagpabaskog sa kaugalingon nga kontra-rebolusyonaryo kag kontra-pumuluyo nga gera sa pungsod. Labi pa magasingki ang paglapas sa mga tawhanon nga kinamatarung samtang nagapadalom ang armadong pagpasilabot sang US sa pungsod kag nagadaku ang posibilidad sang direkta nga armadong interbensyon sini diri.

Ang pagpatuman sang mga mapiguson nga tikang salaming sang labi nga desperasyon sang rehimeng Arroyo sa atubang sang palala nga palala nga krisis sa ekonomya kag pulitika sang nagaharing sistema kag sang pagbaskog sang rebolusyonaryong pagbato sang pumuluyo sa tanan nga patag sang paghimakas. Ang mapintas nga paggamit sang kalakasan sang estado patimaan sang tuyo nga hugton ang kontrol sini sa poder kag ihanda ang nagkalain-lain nga opsyon sa atubang sang gamay nga paglaum nga

***Mga tampok
sa isyu nga ini...***

**Pagpanghalit
sg pasistang estado**
PAHINA 4

**Mga trabahante
sa ikaayong lawas,
madasig nagakaubos**
PAHINA 6

**Mga dugang nga pa-
budlay sa pumuluyo**
PAHINA 8

magadaog sa maabot nga piniliay.

Ginapuntariya sang rehimeng Arroyo ang kalakasan sang bilog nga reaksyunaryong sistema batuk sa pigos nga pumuluyo kag sa rebolusyonaryong kahublagan.

Sa halos tatlo ka tuig nga pagluntad sang rehimeng Arroyo, may abereyds nga duha ka paglapas sa tawhanon nga kinamatarung ang nalista kada adlaw. Dos sientos sitenta'y uno (271) na ang ginsalbeyds sang militar, pulisya, mga pwersa paramilitar kag iban pa nga gaway sang estado. Mas sobra pa ang mga kaso nga wala pa mareport, labi na sa kaumhan.

Ginatos-libo ang biktima sang pwersahan nga pagpaebakwet kag rekonsentrasyon, pwersahan nga pagpaentra sa CAFGU, pagpriso, pagtortur, pagpangbakol, pagpangbomba, istraping kag iban pa nga porma sang terorismo kag abuso militar.

Nakatumod ang mapintas kag wala pili nga pag-atake sang mga pasista sa mga lugar nga ginasihum balwarte sang rebolusyonaryong kahublagan. Sa kapaslawan sang reaksyunaryong estado nga tapnaon ang rebolusyonaryong kahublagan, ginawaslik sini ang pasista nga kalakasan batuk sa di-armado nga pumuluyo, sa ila mga lider kag mga prog-

resibo kag demokratikong organisasyon nga malisyoso ginapasibangdan nagasuporta ukon nagaentra sa armadong kahublagan.

Pasista nga kabangis ang ginabalos sang estado sa mga nagapangahas magsulong sa kinamatarung kag kaayuhan sang pumuluyo. Lakip sa mga ini ang 32 upisyal kag katapu sang partido nga Bayan Muna nga biktima sang pagpangsalbeyds. Napulo ang mga lider kag boluntir sang mga organisasyon nga nagatib-ong sang tawhanon nga kinamatarung.

Katimbang sang pasista nga terorismo sa kaumhan ang nagasingki nga pagtapna sa hayag nga demokratiko nga kahublagan sa kasyudaran. Ginabansagan nga terorista ang mga militante nga organisasyon. Mapintas nga ginabungkag ang mga welga. Wala kaluoy nga ginabatuta, ginabomba sang tubig kag ginatirgas ang mga demonstrador. Malaparan nga ginademolis ang mga puluy-an kag ginakitaan sang pangabuhian sa bangketa sang mga imol sa syudad.

Polisiya sang rehimeng Arroyo ang paglapas sa ang mga kinamatarung sang pumuluyo. Ginapadyaan ni Arroyo ang pinakabrutal nga mga berdugo nga responsable sa pila sa pinakamabaskog nga pagla-

bas sa tawhanon nga kinamatarung. Imbes silutan bangud sa wala untat nga militarisasyon sa Mindoro, si Col. Jovito Palparan nagaangkon sang benepisyo nga pang-heneral halin sang hatagan siya sang promosyon bilang *deputy commander* sang 2nd ID. Si Lt. Col. Oscar Lactao, ang kumander sang 19th IB nga responsable sa masaker sang siyam nga mangunguma sa Kananga, Leyte sadtong Abril ginahatagan sang guberno ni Arroyo sang *scholarship grant* sa US, isa ka pribileheyo nga ginahandum-handum sang mga upisyal sang AFP.

Indi pa nagkontento diri, sining ulihi ginbangdan sang rehimen ang liwat paglapnag sang *kidnap-for-ransom* kag pagpangholdap sa bangko para magtukod sang hugot nga tsekpoynt sa Kamaynilaan kag liwat nga ginaduso ang pasista nga hagna nga National ID System kag ang Anti-Terrorism Law.

Luwas sa mga kaso nga ginsam-bit, labing mas madamo pa ang ginabiktima sa pagdingot sa ila sang mga pinakabasehan nila nga kinamatarung sa pangabuhian. Pila ka pulo ka milyon nga mangunguma ang ginaagawan sang duta kag indi matarung nga pagpriso kag pagpanglagas sa ila bangud sa pagkriminalisa sang estado sa mga paghimakas agraryo. Pila ka milyon nga mamumugon na ang biktima sang kontrakwalisasyon, kaswalisasyon, *downsizing* kag iban pa nga iskema nga anti-mamumugon nga lunsay kontra sa kinamatarung sa kasiguruhan sa trabaho. Palaba na nga palaba ang listahan sang mga nagaantos sang wala tupong nga kabaskog sang mga atake sa kinamatarung mag-union kag ginaagawan pa sang iba nga kinamatarung kag benepisyo nga naangkon sang ila sahi sa isa ka gatos ka tuig nga paghimakas. Pila ka gatos ka libo nga pumuluyo nga Moro ang nangin biktima sang

Tuig XXXIV No. 21 Disyembre 7, 2003

Ang **Ang Bayan** ginabantala sa lengwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.

Mahimo ini i-download halin sa Philippine Revolution Web Central nga makit-an sa:

www.philippinerevolution.org

Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: **angbayan@yahoo.com**

Kaundan

Editorial	1
Mga tsekpoynt kag National ID	3
AFP <i>commando force</i>	3
Pagpanghalit sg pasistang estado	
Pagpangsalbeyds	4
Nagadamo nga bilanggo pulitikal	4
Mga atake sa mga ligal	
kag progresibong organisasyon	5
Militarisasyon sa kaumhan	5
Pagpang-abuso sa kababainhan	6
Mga trabahante sa ikaayong lawas,	
madasiyag nga nagakaubos	6
Mga dugang nga pabudlay ni Arroyo	
sa pumuluyo	8
Balita	9

Ang **Ang Bayan** ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista sang Pilipinas.

Sundan sa "Editorial," pahina 3

ANG BAYAN Disyembre 7, 2003

Mga tsekpoynt kag National ID: Pasista nga tikang ni GMA

Sining Disyembre 5, ginmandu ni Arroyo ang pagdugang sang hugot nga tsekpoynt sa Metro Manila kag mga katambi nga prubinsya, luwas sa pagbutang sang mga suldado sang Philippine Army kag Philippine Marines. Ginrason niya sa mandu nga ini ang kampanya kontra sa kriminalidad.

Ang pagtukod sang mga tsekpoynt sa Metro Manila kag mga kalapit nga prubinsya nagapahanumdom sang mga pasista nga tikang nga ginpatuman sadtong gindeklarar ang layi militar. Gin-abuso sini ang kinamatarung sang pumuluyo sa hilway nga paghulag. Ginpaidalum sini ang pumuluyo sa mga di matarung nga pagpangbaluskay kag

pagrekisa.

Kadungan sini, liwat nga ginpamilit ni Arroyo ang pagpasar sang National ID System para kuno mapaayo ang pagtumod sa mga kriminal kag terorista. Ang National ID System sadtong 1996 pa gusto ipatuman sang rehimeng Ramos. Liwat ini nga ginbuhi sang rehimeng Estrada sadtong 1998. Ugaling lunsay napaslawan bangud ginsug-alaw ini sang mabaskog nga protesta sang pumuluyo kag sang mga nagatibong sang kahilwayan sibil kag tawhanon nga kinamatarung. Bisan ang Korte Suprema nagdeklarar sini nga makatalagam, indi konstitusyunal kag iligal bangud ginalapas sini ang sandigan nga kinamatarung sang *privacy*.

Sa kamot sang reaksyunaryo kag pasista nga estado, ang National ID System mangin instrumento sang pagpamigos sa pumuluyo, pareho sang sistema sang sedula nga gingamit sang kolonyalismong Espanyo agud hugton kag piguson ang pumuluyong Pilipino. Nakabase ini sa sistema sang identipikasyon sa mga pungsod pareho sang Malaysia kag Singapore kon sa diin hugot ang konrol sang estado sa paghulag sang pumuluyo kag mabaskog nga pagpigog sa ila mga basehan nga kinamatarung demokratiko kag sibil. **AB**

AFP commando force, ginahanas sang US

Ginasuguran sang militar sang US sining Nobyembre 27 ang paghanas sang isa ka *commando force* sang AFP sa Fort Magsaysay, Nueva Ecija. Pagagamiton kuno ini sa pagatubang sa "pamahog sang terorismo" sa idalum sang doktrina nga "anti-terorismo" kag "kontra-krimen".

katawo nga espesyal nga pwersa nga "anti-terorista"

sang AFP. "Ispesipiko nga rekisito" ini sang US kabaylo sang paghatag sini sang suporta pinansyal kag militar sa Pilipinas.

Ang *commando force* nga ini ang pagagamiton sang gubyernong US agud direkta nga armadong pagpasilabot sini sa Pilipinas. Bilang balibad, ginadeklarar ni Arroyo nga ang Jemaah Islamiyah (JI) "ang numero uno nga teroristang pamahog" sa Pilipinas. Ang JI isa ka pundamentalista nga grupo nga nakabase sa Indonesia. **AB**

"Editorial," halin sa pahina 2

masaker, *food blockade*, wala pili nga pagpangbomba, pwersahan nga pagpalayas, indi matarung nga pagbilanggo kag iban pa nga porma sang terorismo sang estado. Pila ka milyon nga pungsodnon nga minorya ang ginaagawan sang duta, ginapang-abuso kag ginabiktima sang pungsodnon nga pagpamigos.

Samtang nagapadalom ang ginaluntaran nga krisis sang rehimeng Arroyo kag nagapadaku ang pagkangil-ad sang pumuluyo diri, labi nga nagasingki ang desperasyon sang rehimen nga magkapyot sa poder kag labing nangin mapintas ang patapna sini sa pumuluyo nga nagapahayag sang pagpamatuk. Labing kakinahanglanon nga tapuson na ang mapanghimulos, mapang-ulipon, terorista kag mapiguson nga rehimen nga ini. **AB**

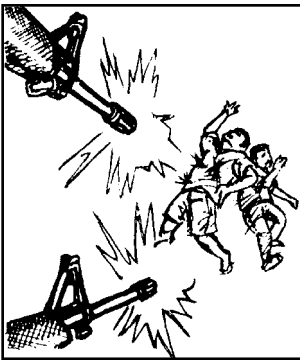

2 katawo kada simana ang ginasalbeyds

Sadtong Oktubre 20-21, nabuyagyag ang malaparan nga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sang rehimeng Arroyo sa ginhiwat nga ika-79 sesyon sang United Nations Human Rights Committee sa Switzerland. Sa nasambit nga pagbista, ginbuyagyag sang KARAPATAN ang madamo kag malala nga kaso sang paglabas sa mga artikulo sang International Covenant on Civil and Political Rights. Ang masunod amo ang pila lamang sa mga tampok nga kaso:

Sa idalom sang rehimeng Arroyo, may nalista nga 271 biktima sang pagpatay. Nagakahulugan ini nga sa sulod sang isa ka simana, duha ka tawo ang ginapangsalbeyds. Trenta'y dos diri mga katapu sang Bayan Muna samtang 10 ang mga bata kag menor de edad.

Napulog sa mga ginpatay mga lider kag boluntir sang organisasyon nga nagpangapin sa tawhanon nga kinamatarung, ang KARAPATAN.

Sa Oriental Mindoro, may nalista nga 33 kaso sang pagpatay nga kahimuan sang mga tropa sang 204th Infantry Brigade sa pagpamuno ni Col. Jovito Palparan. Bunga ini sang deklarasyon nga ang prubinsya isa ka "*national priority*" sa

kontra-rebolusyonaryong kampanya sang gubyrerno. Tampok diri ang pagkuot kag pagpatay kanday Ka Eden Marcellana sang KARAPATAN-TK kag Eddie Gumanoy, tagpamuno sang KASAMA-TK.

Sadtong Hulyo 2003, ginmasaker ang pamilya Blanco sa Sityo Talayub, Barangay Nicolas, Magsaysay sa Orinetal Mindoro sang mga elemento sang Charlie Company sang 16th IB Philippine Army sa pagpamuno ni Lt. Danilo Escandor. Ang mga biktima amo sanday Roger Blanco, ang iya asawa nga si Oliva nga walo ka bulan nga nagabusong kag ang ila mga anak nga sanday Dexter, isa tuig kag tunga kag si John Kevin, tatlo ka tuig.

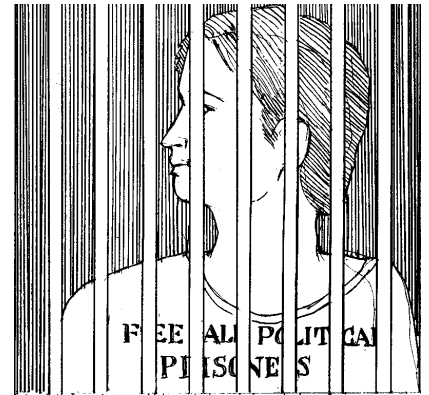
Sa Maco, Compostela Valley sa Mindanao, ginkidnap ang apat nga katapu sang Anak ng Bayan nga sanday Lito Doydoy, Marjorie Reynoso, Jonathan Benato kag Ramon Ragase sadtong Septyembre. Nakit-an ang ila mga bangkay sadtong Septyembre 23 nga may mga marka sang tortyur.

Sining Nobyembre sa Zamboanga City, 48 nga ginadudahan mga biktima sang salbeyds ang ginbiling na lang sa mga morge.

AB

Nagadamo ang bilanggo pulitikal

Nagadamo ang numero sang mga bilanggo pulitikal dala sang kampanya "kontra-terorismo". Sa subong, may nalista nga 308 ka bilanggo pulitikal sa bug-os nga pungsod.

Daku nga numero sang mga nahunong ang mga inosente nga sibilyan nga Moro kag mga rebolusyonaryo kag aktibista nga ginpasakaan sang mga kaso kriminal. Isa na diri si Donato Continente, nga maganapulog lima ka tuig na nga nakahunong bangud sa akusasyon nga kahimbon siya sa pagpatay kay Col. James Rowe sang JUSMAG sadtong 1998.

Napulog' tatlo sa mga bilanggo pulitikal ang kababaihan. Tatlo sa ila mga ina nga nagbun-ag sa sulod sang kulungan:

- si Zenaida Llesis, nga may walo ka bulan nga lapsag, si Gabriela. Kinahanglan ipadala sa ospital sa Maynila si Gabriela agud ipabulong ang iya balatian sa tagipusuon kag atay, pero wala ini pahanugutan sang militar;
- si Lyn-lyn Metran, nga may upod nga apat ka bulan nga anak; kag
- si Irene Plagtiosa nga may duha ka tuig nga anak.

Dise-otso sa mga bilanggo pulitikal ang menor de edad. Anum sa ila gindakup sa akusasyon nga imbolbado sila sa pagsalakay sang BHB sa PNP Kababayan Center sadtong buwan nga ina. Wala pa makatapos sang hayksul ang ginatawag nga Marinan 6.

Lapnagon man ang kriminalisasyon sa mga kaso nga agraryo kag halambalanon sa pangabudlay. Nagapabilin nga nakahunong ang anom ka lider kag katapu sang mga militante nga organisasyon sang mangunguma sa Mamburao, Occidental Mindoro bangud ginlamita sila sa kaso nga pagpatay. Sa Isabela, pito man ka militante nga mangunguma ang ginpasakaan sang kaso nga arson kag pagpangawat.

AB

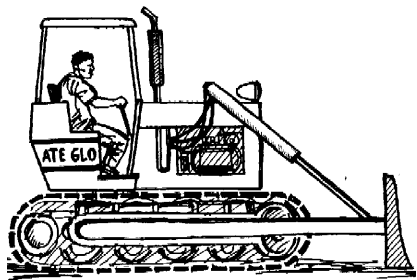

Ginpasingki nga atake sa mga ligal kag progresibo nga organisasyon

Nagaserbi nga lisensya sa rehimeng US-Arroyo nga atakehon ang mga ligal kag progresibo nga organisasyon ang deklarasyon nga mga terorista nga organisasyon ang PKP-BHB. Sa liwat nga pagbuhi sa madugay na nga taktika sang pag-akusar kag pagpangita sa mga komunista, ginatuga sini ang kundisyon para hatagan-rason ang sistematiko nga pagtapna sang rehimen batuk sa ligal kag demokratiko nga kahublagan nga nagsulong sang lehitimo nga interes sang pumuluyo.

Antes pa man ang iresponsable nga pahayag ni Arroyo, nagakorus na ang mga upisyal sang AFP sa pagbutang sang marka sa mga progresibo nga organisasyon bilang mga prente sang PKP kag tagasuporta sang BHB. Ang taktika nga ini ang nagdabok sa pagkamatay sang 33 katapu sang BAYAN, Bayan Muna kag KARAPATAN sa Oriental Mindoro. Desperado nga nagagamit ang rehimen sang mga panatiko nga anti-komunista nga organisasyon pareho sang National Alliance for Democracy (NAD) nga ginapondohan sang Central Intelligence Agency (CIA); Kilusan Kontra Karahasan ng NPA sa Bulacan; kag ang gintukod nga grupo sang Davao City Police Office nga kon tawgon SMART (Southern Mindanao Alliance in Response to Terrorism). Nagtukod ang SMART sang isa ka daku nga *billboard* kon sa diin ginapaskil ang mga pangalan sang mga militante nga grupo pareho sang LFS, KARAPATAN, BAYAN. Bayan Muna, KMU, kag iba pa, katambi ang mga pangalan sang mga kilala nga lider sang rebolusyonaryong kahublagan sa Southern Mindanao.

Ginasabat sang kalakasan sang rehimen ang mga aksyon protesta sang mga pumuluyo nga nagatib-ong sang ila kaayuhan kag interes. Matingkad diri ang maduguon nga pagbungkag sang piket sang mga unyon sang SM kag Nestle Philippines. Antes naman mag-abot ang amo sang rehimen nga si George Bush, nagpaguwa si Arroyo sang polisiya *no permit, no rally*. Gingamit ang polisiya nga ini agud tapnaon ang mga militante kag lehitimo ng aksyon protesta sang pumuluyo.

Malaparan ang demolisyon sa kubay sang mga imol sa syudad. Nagahana subong ang panibag-o nga pagdemolis sa mga komunidad sa higad sang riles para sa programa nga modernisasyon sang Philippine National Railways. Linibo nga pamilya ang maduluan sang puluy-an. Luwas pa diri ang mga report sang demolisyon sa mga prubinsya pareho sang Cotabato, Davao kag Cebu. Samtang, ang mga nagatinda daw basura nga ginasilhig sa mga karsada. May mga kahigayunan nga ginaagaw kag ginasanog ang ila mga paninda.

AB

Nagasingki ang militarisasyon sa kaumhan

Labi nga makahas kag mapintas ang militarisasyon nga nagakatabo sa bi-log nga pungsod. Paagi sa Oplan Gordian Knot, ginpadayon sang gubyernong Arroyo ang napaslawan nga Oplan Makabayan ni Estrada.

Mga sibilyan ang kinaandan nga bik-tima sang mga operasyon "*counter-insurgency*" sa kaumhan. Pila ka halimba-wa sini:

Sa Barangay Batang II, Sasmuan, Pampanga, ginpangluthang sa guya sanday Mauricio Morales kag duha pa ka mangingisda pila oras pagkatapos sang engkwentro sadtong Hulyo 4, 2003. Ginpabugal pa ni Maj. Gen. Alberto Braganza sang 7th ID nga 15 BHB ang napatay sang tingub nga operasyon sang 69th IB kag 73rd Reconnaissance Company.

Sa Kananga, Leyte ginpatay sang mga elemento sang 19th Infantry Commando Battalion sadtong Abril 16 ang siyam ka lider-mangunguma kag pamatan-on sa Sityo Mayahahay, Barangay San Isidro.

Samtang, bangud gintumod nga pungsodnon nga prayoridad sa "*counter-insurgency*" ang Oriental Mindoro, nagakatabo diri ang serye sang pagpamatay, pwersahan nga ebakwasyon kag rekonsentrasyon, paltik nga pagpasu-render, pilit nga pagrekrut sa CAFGU, wala hawid-hawid nga pagpalupok kag abuso militar sa Oriental Mindoro.

Ang mga nadakop nga hangaway sang BHB kag *hors d' combat* (ukon wala na ikasarang magbato) halin sa mga lehitimo nga inaway ginatoryur kag dalayon ginapatay. Dugang nga kapintas militar kag paglabag sa CARHRIHL ang kasunod nga mandu ni Arroyo nga himuon prayoridad sang kontra-insurhensya/kontra-terorismo nga kampanya ang kuno 500 nga komunidad nga nagasup-orta sa BHB.

Nagamit ang militar sang mga *rebel returnees*, mga grupo nga vigilante kag kontra-rebolusyonaryo nga pwersa pareho sang RPA-ABB sa Kabisayaan kag RHB sa Central Luzon sa pagpanghalit sa mga komunidad sa kaumhan kag sa mga operasyon batuk sa mga rebolusyonaryong pwersa kag mga katapu sang mga progresibong organisasyon. **AB**

120 kababainhan sa Cordillera, gin-abuso sang militar

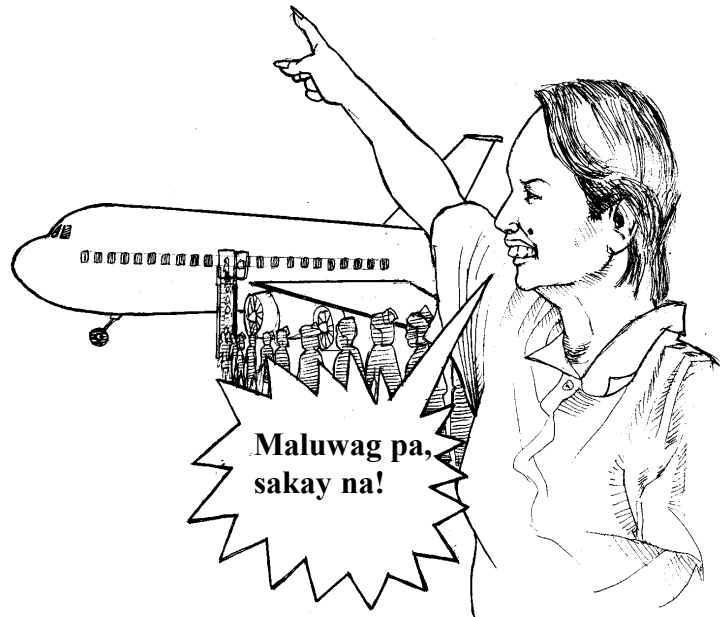
Nagaabot sa 120 ka kababaihan sa Cordillera ang naningin biktima sang pagpang-abuso kag oportunismo seksual sang mga suldado sang reaksyunaryong guberno sa nagtaliwan nga 16 tuig. Ini ang naningin resulta sang pagtuon nga ginhimo sang Innabuyog-Gabriela nahanungod sa mga implikasyon sang militarisasyon sa Cordillera. Sakup sang pagtuon nga ini ang mga kaso sang oportunismo seksual kag pagpang-abuso sang mga suldado sa kababaihan nga nagaestar sa sulod sang perimetro sang ila ginakampuhan.

Tampok sa pagtuon nga ini, nga ginsumite na sa United Nations Special Rapporteur on Indigenous Peoples Rights, ang mga porma sang kalakasan pareho sang pagpanglugos kag *sexual harassment*. Ginapaserbisyo man ang mga babaye bilang "*comfort women*" ukon tagalipay sa mga kampo militar. Ang iban ginahimo nga kabit, ginpabusong kag sa ulihi bayaan. Sa kabilugan, may 123 anak sang mga suldado nga gin-abandona sang madeploy sila sa iban nga lugar. **AB**

Mga trabahante sang ikaayong lawas

Madasig nga nagakaubos

Mabug-at na ang epekto sa sistema sa ikaayong lawas sa Pilipinas ang madamuan nga pagluwas sang pungsod sang mga nars, doktor kag iban pa nga trabahante sa ikaayong lawas. Nagnubo ang kalidad sang mga kinahanglanon nga serbisyo sa ikaayong lawas sang pumuluyo.

Nagsugod ang ikaduha nga hugnat sang madamuan nga pagluwas sang mga nars sadtong 2001. Sa amo nga tuig, nag-abot sa 13,536 ka nars na ang nagguwa sa pungsod. Bangud sa manubo nga sweldo kag pag-us-os sang pangabuhian, naganyat sila sa mataas nga sweldo kag mga benepisyo nga tanyag sang mga industriyalisadong pungsod nga nagaagi sang kakulangan sa mga trabahante sa ikaayong lawas.

Indi lang mga nars ang nagaluwas sa pungsod. Base sa ulihi nga isip, masobra 2,000 doktor sa subong ang nagakuha sang kurso nga *nursing* agud makapa-*abroad*. Madamo sa ila mga espesyalista. Halin sa 8,000 nga nagkuha sang *licensure exam* para sa mga nars sadtong Hunyo 2003, indi magnubo sa 700 ang mga doktor. Daku man ang kakulangan sa mga manunudlo sa *nursing* bangud sa pagguwa nila sa pungsod.

Nagaresulta ini sa *brain drain* ukon pagkadula sang mga propesyunal kag mga trabahante nga may mataas nga lebel sang kahanasan sa isa ka pungsod.

Baliskad sa ginalauman sang mga nagaluwas sa

pungsod, madamo ang kaso sang sobra nga pagpanghimulos, pagpamigos kag diskriminasyon sa mga Pilipino nga trabahante sa ikaayong lawas. Ara ang ginatawag nga *deskilling*, kon sa diin ginabutang ang mga nars sa mga trabaho nga mas manubo sa ila kahanasan. Madamo man nga kaso ang mga nars ginahimo nga yaya ukon sulu-guon.

Nagalala nga serbisyo sa ikaayong lawas

Kon sadto kulang lang sa mga kagamitan kag pasilidad ang mga ospital, ano pa bala nga serbisyo ang mabaton sang pumuluyo subong nga kulang na pati ang mga nars?

Suno sa Alliance of Health Workers, 50% sang mga nars sa Philippine Heart Center, National Kidney and Transplant Institute, Lung Center kag Philippine Children's Medical Center ang nagluwas sang pungsod sining mga nagtaliwan nga tuig. Sa Jose R. Reyes Memorial and Medical Center, 25 sa 30 nars sa mga *operating room* ang nag-aplay pakadto sa iban nga pungsod.

Bangud diri, ginahatag na bisan sa mga bag-uhan nga nars ang mga sensitibo nga trabaho pareho sang pagtimbang sa pag-opera. Obligado nga magkarga man sang doble nga trabaho ang nabilin nga mga eksperensyado nga nars.

May nabalita man nga pagsara sang pila ka *ward* sa mga pangpubliko nga ospital bangud sa kakulangan sa nars.

Pagpabaya sang rehimeng Arroyo

Labi nga ginapabay-an sang rehimeng Arroyo ang sistema sa ikaayong lawas. Bangud sini, nagantos ang mga trabahante sa ikaayong lawas sa pag-us-os sa pangabuhian, kawad-on sang oportunidad nga mag-asenso kag kawad-

on sang seguridad sa pangabuhian. Ginaduso sila nga magluwas sa ibang pungsod.

Madugay na nga indi makasabat ang ginabaton nila nga sweldo kag mga benepisy agud disente nga mabuhi ang ila pamilya. Kag bangud sa labi nga kapabaya sang gubyrno, nabutang sila sa indi maayo nga kundisyon sa pagtugod sa trabaho.

Nagaabot lang sa P9,350-P16,500 ang bulanan nga sweldo sang isa ka nars sa kasyudaran. Ang nars naman sa mga banwa nagabaton lang halin P4,125-P5,000. Wala man nahatag ang kadam-an sang ila mga benepisy. Masami nga naulihi ukon wala ginahatag ang *subsistence allowance* nga P1,500. Ulihi kag kulang man kayo ang *hazard pay*. Halos wala man sang nabaton nga *night differential pay*, *overtime pay* kag *holiday pay* ang mga trabahante sa ikaayong lawas.

Sa Pilipinas, 60 pasyente ang abereyds nga isip nga ginatatap sang isa ka nars sa isa ka *shift* kumparar sa nagakadapat nga 15 lang. May mga kaso nga nagaabot sa 100 pasyente ang toka sang isa ka nars.

Indi katingalahan kon nagadinagsa sa iban nga pungsod ang mga nars. Peligro sa seguridad sa trabaho sang mga trabahante sa ikaayong lawas ang ginapaabot nga pagsara ukon pagpagamay sang mga ospital, kag pati ang pagsimpon sang mga ini para makabuhin sang tinawo. Lakip diri ang plano sang rehimeng Arroyo nga isaylo sa mas magamay nga lugar kag buhinan ang numero sang mga pasyente nga pagabaton sang National Center for Mental Health (NCMH) agud mabaligya ang dutang nga ginatindugan sini. Kadungan sini ang pagkakas sang madamo nga trabahante sa ikaayong lawas sa NCMH.

Padayon nga nagabungul-bu-

ngolan ang rehimen sa pagpamilit sang mga trabahante sa ikaayong lawas para sa matarung nga pagta-as sang sweldo kag mga benepisy. Padayon nga nalansang ang sweldo sang mga nars gani padayon nga indi matapna ang problema sang madamuan nga pagluwas sa pungsod sang mga nars. Labi pa nga naghubo ang prayoridad sa badyet sang ikaayong lawas. Ang hagna nga igatigana para diri sa 2004 1.51% lang sang kabilugan nga badyet nga P864.8 bilyon halin sa daan nga 1.62%.

Magakadto sa bayad-utang kag gastos militar ang igabuhin sa parte sa badyet para sa sektor sa ikaayong lawas. Nagaabot sa 36.5% sang kabilugan nga hagna nga badyet sang pungsod ang natigana para sa mga ini sa 2004. Magataas ang badyet para sa pagbayad sang mga utang halin P230.7 bilyon tuhtub P271.5 bilyon; amo man ang badyet para sa militar, halin P42.5 bilyon pakadto P45 bilyon.

Bangud sa pag-us-os sa ila pangabuhian kag pagpabaya sang gubyrno, nagakamuklat ang mga trabahante sa ikaayong lawas bahin sa ila kahimtangan kag nagakapukaw nga isulong nila ang away para sa ila mga kinamatarung. Husto nga padayon nila igapamilit ang P3,000 *across the board* nga dugang sa ila sweldo kag ang ila matarung nga benepisy. Dapat man padayunon ang away para sa mas mataas nga badyet para sa sektor sang ikaayong lawas kag ang away sa pag-untat sang pagpasilabot sang WTO sa serbisyo sa ikaayong lawas sang pungsod. Labaw sa tanan, dapat nila iangot ang ila paghimakas sa kahublagan para tapuson ang pagpamigos kag mapanghimulos nga sistema sang katilingban. Diri nakaugat ang ila mga problema nga nagaduso sa ila nga sa iban nga pungsod magpangita sang pangabuhian.

Mga konsesyon ni Arroyo sa mga Lopez, dugang nga pabudlay sa pumuluyo

Dugang nga pabudlay sa pumuluyo ang tanyag sang rehimeng Arroyo sa pagsulod sang bag-ong tuig. Sa tunga sang halos indi na matiis nga kabudlayan nga ginaantos sang pumuluyo, ginpahanugutan sang rehimen paagi sa Energy Regulatory Commission ang pagpataas sang sukot sang Meralco kabaylo sang pagpangayo suporta sa pamilya Lopez kag sang bilog nga imperyo sini sa kandidatura ni Arroyo sa eleksyon 2004.

Lakip sa ginalagas sang rehimen ang pagkuha kay Sen. Noli de Castro, tinawo sang pamilya Lopez, bilang kandidato nga bise-presidente sa paglaum nga makabulig siya sa pagsalbar sa nagsangyad nga popularidad ni Arroyo. Kabaylo sang indi pagdalagan ni de Castro sa pagkapresidente, nagtanyag si Arroyo nga buligan ang Meralco kag iban pa nga nagakaproblema nga kumpanya sang pamilya Lopez.

Maabot sa P0.12 kada *kilowatt-hour* ang igasaka sa sukot sang Meralco umpisa sa

maabot nga Enero. Paagi sini, magakita ang kumpanya sa kuryente sang masobra P2 bilyon sa sulod sang isa ka tuig. Kinahanglan kuno nila ang bulig para malunsar ang 42 ka proyekto pang-ekspansyon sang kumpanya nga madugay na nga napundo. Sadtong Mayo, gintugutan man sang rehimen nga

magpasaka ang kumpanya sang P0.0865 kada *kilowatt-hour* paagi sang padihut nga *unbundling of rates* (ukon pahat-pahat nga pagsukot).

Bunga sini, nagkita ang Meralco sang masobra P965 milyon sa sulod lang sang anum ka bulan.

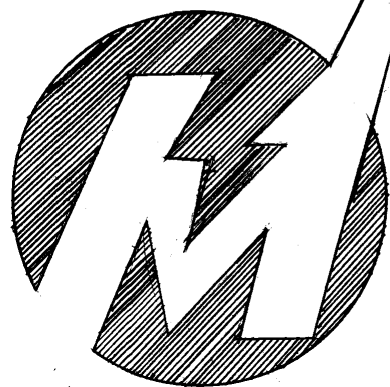
Ang matuod, gamiton sang Meralco ang pagakitaon halin sa pagtaas sang sukot agud may pangbayad sa P30 bilyon *refund* (ukon kwarta nga kinahanglan ibalik) sa mga konsyumer sini kag sa dalagku nga utang sini nga nagaabot na sa P14 bilyon. Ginmandu sang Korte Suprema sadtong nagtaliwan nga tuig ang *refund* pagkatapos ini magdesisyon nga indi dapat ipasa sang Meralco sa mga konsyumer ang mga ginabayad nga buhis sang kumpanya.

Suno sa National Statistics Office, P900 ang bulanan nga ginabayad sang ordinaryo nga konsyumer sang kuryente antes ang *unbundling of rates*. Halin Mayo, indi magnubo sa P375/bulan ukon P4,500/tuig ang nadugang sa ginabayaran sang mga konsyumer nga nagagamit sang indi magnubo sa 300 *kilowatt-hour* kada bulan.

Kabahin man sang tuyo sang ginasugtanan nanday Arroyo kag mga Lopez ang pagprotekta sa Maynilad Water Services halin sa mga ginpangutangan sini. Nagaabot na sa \$350 milyon (mga P20 bilyon) ang utang sang Maynilad sa Metropolitan Waterworks and Sewerage System (MWSS), ang pungsodnon nga dumalahan sa serbisyo sa tubig kag sa luwas sang pungsod. Paagi sa Quezon City Regional Trial Court, ginmandu sang rehimen nga pungan ang pagsukot sang mga utang sini ukon angkunon ang mga propyedad sini. Ginbaliskad sini ang desisyon sang International Arbitration Court nga nagamandu sa Maynilad nga bayaran ang MWSS sang P7 bilyon nga bayad sa konsesyon halin sa \$120 milyon nga *performance bond* (pondo pangseguro) sang kumpanya.

Ang lima ka piso nga pagtaas sang *toll fees* (sukot sa paggamit sang mga motorista) umpisa Disyembre sa North Luzon Expressway, nga yara sa pagdumala sang Benpres Holdings Corp. sang pamilya Lopez, ginpahanugutan sang rehimen. Ginmandu man sang rehimen ang pagpabor sa interes sang Bayantel Communications, isa pa sa nagakaputo nga kumpanya sang pamilya.

Ang himbunanay kag pagmanobra nga ini kabahin sang wala-tuo nga handum ni Arroyo nga makuha ang pangpulitika nga suporta kag pondo, bisan gamay gihapon ang paglaum nga masalbar pa sini ang palugdang sang pagginahum ni Arroyo. Lauman nga samtang nagapalapit ang eleksyon magadam pa ang kapareho sini nga makakumprador kag kontra-pumuluyo nga padihut.

Ang himbunanay kag pagmanobra nga ini kabahin sang wala-tuo nga handum ni Arroyo nga makuha ang pangpulitika nga suporta kag pondo, bisan gamay gihapon ang paglaum nga masalbar pa sini ang palugdang sang pagginahum ni Arroyo.

Wala sang kinatuhay

WALA sang matuod nga masaligan ang pumuluyong Pilipino sa mga nagapahayag nga magakandidato sa pagkapresidente sa 2004. Ini ang pahayag ni Gregorio "Ka Roger" Rosal, tagapamaba sang Partido Komunista sang Pilipinas bahin sa mga kandidato nga sanday Gloria Arroyo, Raul Roco, Panfilo Lacson kag Fernando Poe Jr.

"Bisan pa masingki sila nga nagabangaan, ginakasugtan nila tanan ang pagpangapin sa komun nga interes sang mga nagaharing sahi—ang pagpadayon sang subong nga sistema nga mapanghimulos kag mapiguson sa pumuluyo kag pagpat-ud sa mga sandigan nga polisiya kag layi para pangapinan ang nagaluntad nga sistema kag ang ila mga elitista nga interes," siling ni Ka Roger.

"Tanan sila naghiliusa nga padayunon ang pagbukas sa ekonomya santo sa imperyalista nga polisiya sang globalisasyon, neoliberalisasyon, deregulasyon, pribatisasyon kag denasyunalisasyon; ang pagsurender sang pungsodnon nga patrimonya kag paghatag sang mga pribilehiyo sa mga dumuluong nga

kapitalista; ang pagpugol sa pagtas sa sweldo sang mga mamumugon; ang padayon nga monopolyo sa duta sang dalagku nga agalon nga mayduta kag kumprador; ang pagpasingki sang 'gera kontra-terorismo' nga nagabunga sang wala untat nga kalakasan kag paglapak sa mga tawhanon nga kinamatarung; kag ang wala katapusan nga litanya sang mga polisiya kag layi nga nagapabudlay sa pumuluyo."

Sa pihak nga bahin, suno kay Ka Roger, may "pila ka progresibo nga partido pulitikal nga tanannga-bahin lain sa mga reaksyunaryong partido sang nagaharing sahi kag matuod nga nagatib-ong sang patriyotiko kag demokratiko nga interes sang pumuluyo. Wala nagasakay ang mga ini sa mahigko kag kontra-pumuluyo nga paagi kag hampang sang mga reaksyunaryong partido pulitikal. Kabahin sa mga ini ang Bayan Muna kag Anakpawis."

Pero bangud sa ila progresibo, patriyotiko kag makapumuluyo nga panindugan kag buhat, kag ginangkon nga malapad kag madalom nga suporta sang pumuluyo, "gina-

himo sang reaksyunaryo ang tanan, lakip ang paggamit sa AFP, mga pwersa paramilitar kag mga tago nga pwersa, agud pahugon, tapnangon kag samaron ang mga partido nga ini kag pahadlukon ang mga usto magsuporta diri." Gani indi sini mamaksimisa ang mga kahigayunan agud mag-entra kag magpahayag sa reaksyunaryo nga parlamento. Sila "labing ginalimitahan sang kalakasan, pagpaniplang, pagdinaya kag mahigko nga manionbra kag gawi sang reaksyunaryong estado, mga reaksyunaryong pulitiko kag mga nagaharing sahi."

Ginsiling man ni Ka Roger nga madasig nga nagalapnag ang kawad-on sang pagsalig kag paglaum sa reaksyunaryo nga eleksyon kag padamo nga padamo ang nagahangup sa kahustuhan kag kakinahanganon sang rebolusyonaryong paghimakas. Ang kagarukan sang reaksyunaryong sistema pangpulitika, siling niya, kag ang ginadepensahan sini nga puno sa krisis nga sistema pangkatilingban kakg pang-ekonomya ang nagaduso sa pumuluyo nga usuyon ang dalan sang rebolusyon.

Likom nga pagbisita sang JUSMAG sa Bicol, ginapaimbestigahan

GINAPAIMBESTIGAHAN sang Bagong Alyansang Makabayan kag Bayan Muna sa sangguniang Panlalawigan (SP) sang Camarines Sur ang likom nga pagbisita sang mga upisyal sang Joint United States Military Assistance Group (JUSMAG) sa pila ka malayo nga lugar sang prubinsya. Sa sulat nga ginpadala sini sadtong Nobyembre 18 sa SP, gina-insister sang BAYAN ang protesta sini sa paglapas sang US sa sandigan nga layi kag soberansya sang Pilipinas kadungan sang adyenda sa likod sini nga sikreto nga pagbisita kag ang posible nga igabunga sini sa pagsingki sa mga inaway sa tunga sang AFP kag BHB.

Sadtong Oktubre 28 kag 29, tago nga ginbisita sang apat-katawo nga myembro sang Civil Affairs Team sang JUSMAG sa pagpamuno ni Capt. Gina Richter ang

apat ka baryo sa Camarines Sur-Baya kag Laguio sa Ragay, kag South Villazar kag Salvacion sa Sipocot.

Suno sa mga lokal nga upisyal, indi gusto magpakilala sa mga pagtilipun-tipon pangpubliko ang mga personel sang JUSMAG. Nabuyagyag na lang nga nagatipon sila sang impormasyon bahin sa mga proyekto sa ikaayong lawas kag edukasyon sang maghimo sang *fact-finding mission* ang BAYAN sa nasambit nga lugar sadtong Nobyembre 17.

Ginhatagan igtalupangud sang BAYAN ang espesyal nga pagtamod nga ginapakita sang JUSMAG sa banwa sang Ragay bangud sa estratehiko nga loka syon sini. Siling sang BAYAN, ini ang dalan pasulod sa mga interyor nga baryo sang Camarines Sur kag sa Bondoc Peninsula sa prubinsya sang Quezon.

AFP, liwat naglubid sang mahigko nga propaganda

NAGALUBID liwat sang mga mahigko nga intriga ang Civil Relations Service sang AFP. Sining Nobyembre, isa ka malisyoso nga propaganda kag puraw kabutigan ang unod sang *press release* sang AFP-CRS kag ginpagguwa sang mga bayaran nila nga reporter sa peryodiko sining karon lang. Gusto magtuga ang AFP sang away kag intriga sa tunga sang kuno nagapamuno nga kadre sang Partido. Sa ginlubid nga istorya sang *press release*, kuno ginaakusahan kuno sang isa nagapamuno nga kadre sang National United Front Committee sang kapaltahan sa pondo ang isa man kuno nagapamuno nga kadre sa National Organisation Department. Nagapatiki lang ang AFP-CRS kon sin-o ang mga nagapamuno sa nasambit nga mga pungsodnon nga organo.

50 mamahayag na ang napatay sa Pilipinas humalin 1986

NAG-ABOT na sa 50 ang mamahayag nga ginpatay sa Pilipinas humalin 1986 sang mapatay sining Disyembre 2 si Nelson Nadura, brodkaster sang dyME-ang isahanon nga istasyon sang radyo sa Masbate.

Samtang, liwat nagpahayag sang daku nga pagkabalaka ang International Federation of Journalists (IFJ), pangkalibutanon nga organisasyon sang mga mamahayag nga nakabase sa Brussels, Belgium. Sa sulat sini sadtong Disyembre 4 kay Arroyo, ginapamilit sini nga hatagan sang maukod nga igtalupangud ang kaso agud mahatagan-hustisya ang pagkamatay ni Nadura. Siling sang IFJ, labing kinahanglanon sang mga mamahayag nga hilway sa pamahog sa kalakasan kag wala sang ginakulbaan samtang nagapatupad sang ila h ilikuton.

Sa halos tatlo ka tuig nga pagdumalahan ni Arroyo, 14 na ka mamahayag ang ginpatay. Pito sini ang natabo sining tuig lang. Kadam-an sa mga biktima kritikal sa rehimeng Arroyo; kag sa mga tiko kag pasista nga lokal nga burukrata, pulitiko kag militar. Tubtub subong wala pa bisan ang nasilutan na nga mga kriminal.

Daku nga kaswalti nga Iraqi, propaganda lang sang US

HUNGOD nga ginpadaku sang US ang numero sang mga napatay nga gerilyang Iraqi sa mabaskog nga inaway nga nagluntad sa banwa sang Samarra sadtong Nobyembre 30.

Suno sa mga residente sang Samarra, walo ukon siyam lang ang isip sang napatay nga Iraqi, kag kadam-an sa ila mga sibilyan nga ispontanyo naggamit sang ila mga armas sang makita nila nga salakayon sang mga gerilya ang isa ka *convoy* sang mga suldado nga Amerikano. Indi magnubo sa lima ka suldado nga Amerikano ang napilasan sa inaway nga nag-abot sang duha ka oras. Ini na ang pinakamabaskog nga inaway nga natabo sa Iraq humalin sang gindeklarar sang US nga tapos na ang gera diri. Suno sa mga report, wala untat nga gin-

masinggan sang mga naapeke nga suldado nga Amerikano kag ginkanyon sang mga tangke ang tanan nga maagyan nila nga mga sibilyan sa karsada kag sa mga bilding. Lakip sa mga ginpalukpan ang isa ka ospital kon sa diin gin-istraping ang mga sibilyan nga nagadala sang mga pilason, kag ang kaingod nga *kindergarten* (iskwelahan para sa gamay nga bata). Bisan mga sibilyan nga nakahapa na sa mga karsada ginapangluthang.

Sa una sini nga report, ginsiling sang US nga 46 ka gerilyang Iraqi ang imbolbado sa pag-ambus ang napatay. Masunod nga adlaw, ginpasaka ang numero sa 54.

Ang pagpadaku sang US sa isip sang mga napatay nila nga gerilyang Iraqi pangtabon sa nagataas

nga numero sang mga kaswalti nga Amerikano sa pungsod. Sa bulan lang sang Nobyembre umabot sa 77 ang namatay na nga mga suldado sang US sa Iraq. Mas daku ang numero nga ini sangsa sa 73 nga namatay sadtong Septyembre kag Oktubre, kag sang amo man nga numero nga namatay sa kainitan sang mga inaway sadtong Marso sang lusubon na sang US ang Baghdad, kabisera sang Iraq.

Otsenta'y dos ka myembro man sang pwersa nga koalisyon ng ginapamunuan sang US ang namatay, lakip ang 52 Briton, 17 Italyano kag 10 Espanyol. Sa bulan man sang Nobyembre umabot sa 50 kada adlaw ang atake sang mga gerilyang Iraqi sa mga tropa nga nagaokupar sa ila pungsod.

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXIV No. 21
Disyembre 7, 2003
www.philippinerevolution.org

Editoryal

Pabayaron sang mahal sang pumuluyo ang rehimeng Arroyo sa pagpamigos kag terorismo sini

Halin sa panahon sang diktaduryang Marcos, ang rehimeng Arroyo na ang may pinakamataas nga rekord sa paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sang pumuluyo. Pasingki nga passingki ang kalakasan sang reaksyunaryong estado batuk sa pumuluyo. Labi nga naglala ini umpisa 2001 sang bulag nga gintib-ong sang rehimeng Arroyo ang doktrina sang pangkalibutanon nga "gera kontra-terorismo" sang US para sa pagpabaskog sa kaugalingon nga kontra-rebolusyonaryo kag kontra-pumuluyo nga gera sa pungsod. Labi pa magasingki ang paglapas sa mga tawhanon nga kinamatarung samtang nagapadalom ang armadong pagpasilabot sang US sa pungsod kag nagadaku ang posibilidad sang direkta nga armadong interbensyon sini diri.

Ang pagpatuman sang mga mapiguson nga tikang salaming sang labi nga desperasyon sang rehimeng Arroyo sa atubang sang palala nga palala nga krisis sa ekonomya kag pulitika sang nagaharing sistema kag sang pagbaskog sang rebolusyonaryong pagbato sang pumuluyo sa tanan nga patag sang paghimakas. Ang mapintas nga paggamit sang kalakasan sang estado patimaan sang tuyo nga hugton ang kontrol sini sa poder kag ihanda ang nagkalain-lain nga opsyon sa atubang sang gamay nga paglaum nga

***Mga tampok
sa isyu nga ini...***

**Pagpanghalit
sg pasistang estado**
PAHINA 4

**Mga trabahante
sa ikaayong lawas,
madasig nagakaubos**
PAHINA 6

**Mga dugang nga pa-
budlay sa pumuluyo**
PAHINA 8